

OBSAH

Předmluva	11
1. Úvod.....	12
1.1 Místo hmotné nouze v systému pomoci osobám ve stanovených situacích ze státních prostředků	12
1.2 Přehled předpisů upravujících hmotnou nouzi a nejvýznamnějších předpisů souvisejících.....	16
1.3 Přehledové tabulky	17
2. Instituty životního minima a existenčního minima a jejich využití pro systém dávek pomoci v hmotné nouzi	19
2.1 Stav hmotné nouze, testování sociální situace, posuzování možnosti zvýšit si příjem vlastním přičiněním, zejména vlastní prací	19
2.1.1 Stav hmotné nouze definovaný pro dávky pomoci v hmotné nouzi	19
2.1.2 Testování sociální situace žadatele a příjemce a posuzování možnosti zvýšit si příjem vlastním přičiněním, zejména vlastní prací.....	22
2.1.3 Změna skutečností rozhodných pro nárok na dávku a její výši	23
2.1.4 Komu se dávky neposkytují	24
2.1.4.1 Dávky pro osoby, které mohou (jsou schopny), ale nechtějí pracovat	24
2.1.4.2 Další situace, ve kterých se dávky pomoci v hmotné nouzi neposkytují	25
2.1.4.3 Celkové sociální a majetkové poměry.....	26
2.1.5 Výjimky v odůvodněných případech.....	27
2.2 Návaznost na instituty životního a existenčního minima	27
2.3 Částky životního minima	28
2.3.1 Životní minimum jednotlivce	29
2.3.2 Životní minimum společně posuzovaných osob.....	29
2.4 Existenční minimum.....	29
2.5 Nezaopatřenost dítěte.....	30

2.6	Soustavná příprava dítěte na budoucí povolání	30
2.6.1	Vzdělávací instituce	32
2.6.2	Povinná školní docházka	32
2.6.3	Studium na středních školách	33
2.6.4	Studium na vysokých školách	34
2.6.5	Rozlišování pojmů nezletilost a nezaopatřenost dítěte	35
2.7	Okruh společně posuzovaných osob v systému hmotné nouze	36
2.7.1	Společné posuzování rodičů a nezaopatřených dětí	36
2.7.2	Konkurence více okruhů společně posuzovaných osob	37
2.7.3	Vynětí z okruhu společně posuzovaných osob	38
2.7.4	Výjimky z úpravy institutu společně posuzovaných osob podle zákona o pomoci v hmotné nouzi na základě správního uvážení	38
2.8	Způsob zápočtu příjmů podle zákona o pomoci v hmotné nouzi	39
2.8.1	Rozhodné období	40
2.8.2	Rozsah zápočtu příjmů v systému pomoci v hmotné nouzi	41
2.8.3	Způsob zápočtu příjmů v návaznosti na zákon o daních z příjmů	42
2.8.4	Příjmy z výdělečné činnosti a příjmy zvyšující majetek	42
2.8.5	Další započitatelné příjmy	43
2.8.6	Příjmy ze zahraničí	44
2.8.7	Položky vyloučené ze započitatelných příjmů	45
2.8.8	Způsob zápočtu příjmů z podnikání a z jiné samostatné činnosti	45
2.8.9	Minimální fiktivní příjem z podnikání a z jiné samostatné činnosti	46
2.9	Valorizace částek životního a existenčního minima	47
3.	Příspěvek na živobytí	49
3.1	Stav hmotné nouze definovaný pro příspěvek na živobytí	49
3.2	Nárok na příspěvek na živobytí a minimální výše příspěvku na živobytí	50
3.3	Forma poskytování příspěvku na živobytí	50
3.4	Ověřování podmínek nároku u žadatele a příjemce	50

3.5	Posuzování a hodnocení možnosti zvýšit si příjem vlastním přičiněním.....	51
3.5.1	Zvýšení příjmu řádným uplatněním nároků a pohledávek	51
3.5.2	Schopnost pracovat.....	53
3.5.2.1	Osoby, u kterých se schopnost pracovat nezkoumá.....	53
3.5.2.2	Zvýšení příjmu vlastní prací.....	54
3.5.3	Vyloučení z nároku na příspěvek na živobytí.....	55
3.5.4	Zvýšení příjmu prodejem nebo jiným využitím majetku	55
3.5.4.1	Majetek, u kterého se prodej nebo jiné využití nevyžaduje	55
3.5.4.2	Věci, které nepodléhají výkonu rozhodnutí.....	56
3.5.4.3	Majetek malé hodnoty a majetek přispívající k pracovnímu uplatnění.....	56
3.5.4.4	Stavební spoření	57
3.6	Přiměřené náklady na bydlení	57
3.7	Výše příspěvku na živobytí	59
3.7.1	Výše příspěvku na živobytí bez započtení osoby, která není v hmotné nouzi	59
3.7.2	Základní výše částky živobytí a ohodnocení snahy zvýšit si příjem vlastním přičiněním	59
3.7.2.1	Ohodnocení snahy zvýšení příjmu vlastní prací pro stanovení výše částky živobytí	61
3.7.2.2	Ohodnocení možnosti využití majetku pro stanovení výše částky živobytí.....	61
3.7.2.3	Ohodnocení možnosti uplatnění nároků a pohledávek pro stanovení výše částky živobytí	61
3.7.3	Hodnocení možnosti zvýšení příjmu u nezletilých dětí.....	62
3.7.4	Zvýšení částky živobytí osoby z důvodu dietního stravování.....	62
3.8	Částky živobytí ve speciálních případech.....	64
3.8.1	Osoba, která dluží na výživném	64
3.8.2	Osoba, které je poskytována zdravotní péče ve zdravotnickém zařízení	65
3.8.3	Motivační ustanovení při výkonu veřejné služby	65
3.8.4	Dlouhodobí příjemci příspěvku na živobytí	65
3.8.5	Osoby, které porušily povinnosti v práci	66
3.9	Veřejná služba	66

3.10	Speciální právní úprava pro přechodný stav hmotné nouze	67
3.11	Změna místa pobytu - změna příslušnosti krajské pobočky Úřadu práce ČR	67
4.	Doplatek na bydlení	69
4.1	Podmínky nároku na doplatek na bydlení.....	69
4.2	Byt, jiný než obytný prostor a ubytovací zařízení.....	73
4.2.1	Standarty kvality bydlení jiného než obytného prostoru, stavby pro individuální či rodinnou rekreaci a jejich kontrola.....	74
4.2.2	Kontrola ubytovacího zařízení	74
4.3	Podmínky pro posouzení případů hodných zvláštního zřetele.....	75
4.4	Oblast se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů.....	77
4.5	Odůvodněné náklady na bydlení.....	79
4.6	Výše doplatku na bydlení	81
4.7	Nárok na doplatek na bydlení a jeho výplatu	82
4.8	Minimální výše doplatku na bydlení.....	82
4.9	Forma poskytování doplatku na bydlení	82
4.10	Výplata doplatku na bydlení	82
4.11	Zvláštní úprava při přechodu nároku na doplatek na bydlení při ztrátě podmínky nároku dosavadního příjemce.....	83
5.	Mimořádná okamžitá pomoc	84
5.1	Mimořádná okamžitá pomoc z důvodu hrozby vážné újmy na zdraví....	85
5.2	Mimořádná okamžitá pomoc z důvodu vážné mimořádné události.....	86
5.3	Mimořádná okamžitá pomoc z důvodu potřeby úhrady jednorázového výdaje.....	86
5.4	Mimořádná okamžitá pomoc na úhradu nákladů spojených s pořízením nebo opravou nezbytných základních předmětů dlouhodobé potřeby	87
5.5	Mimořádná okamžitá pomoc na úhradu odůvodněných nákladů souvisejících se vzděláním nebo zájmovou činností nezaopatřeného dítěte a na zajištění nezbytných činností souvisejících se sociálně-právní ochranou dětí.....	88
5.6	Mimořádná okamžitá pomoc z důvodu ohrožení sociálním vyloučením.....	88
5.7	Způsob výplaty mimořádné okamžité pomoci	89

6. Orgány pomoci v hmotné nouzi, povinnosti orgánů a dalších osob a popis některých dalších částí právní úpravy společné pro systém dávek pomoci v hmotné nouzi	90
6.1 Orgány.....	90
6.1.1 Ministerstvo práce a sociálních věcí.....	90
6.1.2 Krajská pobočka Úřadu práce	91
6.1.3 Povinnosti a oprávnění orgánů pomoci v hmotné nouzi, pověřených obecních úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a újezdních úřadů a jejich zaměstnanců	92
6.2 Povinnosti orgánů a osob.....	95
6.2.1 Povinnosti a odpovědnost žadatele, příjemce dávky a osoby společně posuzované.....	95
6.2.2 Povinnosti státních orgánů, obcí, krajů a dalších osob	96
6.2.3 Přepjatky	97
6.2.4 Prominutí povinnosti vrátit dávku	98
6.2.5 Povinnost mlčenlivosti.....	98
6.2.6 Kontrolní činnost.....	100
6.2.7 Přestupky	101
6.3 Oprávněné osoby.....	101
6.3.1 Bydliště na území České republiky	102
6.3.2 Posuzování neodůvodnitelné zátěže pro systém pomoci v hmotné nouzi	102
6.4 Příjemce, zvláštní příjemce a jejich povinnosti	105
6.4.1 Příjemce	105
6.4.2 Zvláštní příjemce.....	105
6.4.3 Povinnost příjemce a zvláštního příjemce použít dávku ve prospěch osoby (osob), které (kterým) byla dávka přiznána.....	106
6.5 Výplata dávek pomoci v hmotné nouzi	106
6.6 Přejchod nároku na dávky	108
6.6.1 Přejchod nároku na dávky při úmrtí žadatele nebo příjemce	108
6.6.2 Přejchod nároku na opakující se dávky při ztrátě podmínky nároku dosavadního příjemce.....	108
6.7 Zánik nároku na dávku, zánik nároku na výplatu dávky.....	108
6.8 Odejmutí dávky, zastavení výplaty, snížení výše dávky.....	109

6.9	Postoupení a srážky	109
6.10	Informační systém pomoci v hmotné nouzi a údaje poskytované z jiných informačních systémů	110
7.	Řízení.....	111
7.1	Základní pravidla správního řízení	111
7.1.1	Ochrana před nečinností.....	112
7.1.2	Vedení řízení	112
7.1.3	Oprávněné úřední osoby.....	113
7.1.4	Jednací jazyk a právo na tlumočníka	113
7.1.5	Spis	114
7.1.6	Protokol.....	115
7.1.7	Úkony účastníků řízení.....	115
7.1.8	Povinnost prokázat totožnost.....	116
7.1.9	Ústní jednání	116
7.1.10	Podklady pro vydání rozhodnutí.....	116
7.1.11	Přerušování řízení	117
7.1.12	Předběžná otázka	117
7.1.13	Zastavení řízení a zpětvzetí žádosti	118
7.1.14	Rozhodnutí.....	119
7.1.15	Odvolání.....	123
7.1.16	Mimořádné opravné prostředky.....	124
7.2	Zkrácené řízení.....	125
7.3	Místní příslušnost.....	126
7.4	Další účastníci řízení	127
7.5	Specifika zahájení řízení v systému pomoci v hmotné nouzi	127
7.6	Zastupování nezletilé osoby jinou fyzickou osobou	127
7.7	Podání a jiné úkony v systému pomoci v hmotné nouzi.....	128
7.8	Specifické náležitosti žádosti z hlediska systému pomoci v hmotné nouzi	128
7.9	Další důkazní prostředky.....	130
7.10	Výjimka z možnosti vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí.....	130

7.11	Vydávání rozhodnutí, oznámení a námitky a opravné prostředky v systému pomoci v hmotné nouzi	131
7.12	Výkon rozhodnutí a náklady řízení.....	132
8.	Tiskopisy	133
8.1	Seznam tiskopisů pro dávky pomoci v hmotné nouzi	133
8.2	Poznámky k vybraným tiskopisům	134
8.3	Vzor Poučení o přílohách k tiskopisu Žádost o příspěvek na živobytí.....	135
9.	Právní předpisy	180
	Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů	180
	Vyhláška č. 389/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi.....	228
	Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů	230
	Nařízení vlády č. 409/2011 Sb., o zvýšení částek životního minima a existenčního minima	239